

BORSODALMAI RENDŐRFŐKAPITÁNYSÁG
II/III. OSZTÁLYA

SZIGORUAN TITKOS!

Adta: "Ipoly" f. tmb.
Vette: Madarasi Ászló r.szds.
Idő: 1983. júl.
Hely: "Rilóka" fh. T-lakás
Tárgy: Dalos Györgyről -

Minősítés törölve!

rávezette: ... 2004 JÚL 13
aláírás

TELETYPE

Miskolc, 1983. július 12-én.

"Barátom tudom, hogy 1983. júl. 5-én 19.30-tól a Vasas Művelődési Központban a Kelet Alkotó Kör Dalos György részére író-olvasó találkozót rendezett, az idei könyvhét megjelent "Emléktörténetek" című kötete kapcsán.

A találkozón főleg vett részt. Csak Kelet-es szerző és a Vasas igazgatója, Dalos új könyvét a Kelet vezetője mutatta be a csoportnak. Nem kimélve a könyvvel kapcsolatos szakmai tartalmi fenntartásaival a vendégeket különösebben nem tiltakozott - barátom szerint - némi igen erős kritikai megjegyzésekkel szemben, hanem levelezett a "kritikus" binghoz igazítani újabb információkat a keletkezéséről és író munkásságáról.

A/BTL-3.1.2.-M-42089/1

Barátom megjegyezte még, hogy a Kelet vezetője a bevezető beszédet kért Dalostól, hogy nemcsak "vezetői elő" a kötetéről vallott nézetait, de a könyv megjelenése utáni rövid idő csak háromszori elolvasása és a kötetben jelölt lapszéli megjegyzésekre volt elgondoló, de megígért, hogy a találkozó szerzett újabb szakmai tapasztalataival együtt hajlandó írásban is kritikát küldeni a szerzőnek könyvről. Ennek Dalos nagyon örült és biztatta, hogy neki az, megani improvizatív előadás is szimpatikus volt azért, ha majd írásban is megkapja a véleményét annak is nagy hasznát fogja venni és előre köszöni./

Visszatérve Utry bevezetőjére, barátom elmondta még, hogy Utry röviden ecsetelte a csoport előtt, hogyan fedezte fel Dalos Györgyöt és annak ellenére, hogy keveset tud róla, jelentékeny írások találhatók az eddig olvasott Dalos művek alapján versek, műfordítások, cikkek/ úgy érzi, hogy kimeríthető témányanyag szunnyad még a szerzőben a történelmi múlt, a zsidó kisebbségek világának új szempontú szépirodalmi feldolgozására. Mint erre az Előtörténetek című kötet is jó példa: sok benne a befejezetlen, kiiratlan gondolat, erős a menekülő utóérzés és meg kell küzdenie a kortárs irodalomban oly divatos "modern családrégények" nyelvi stilsztikájának tehertételével. /Nádas Péter, Hajnóczi, Ezzelvári Péter műveire utalt itt Utry./ Ezekkel egybevetve Utry Dalos kötetét humorosabbnak, őszintébbnek és nyelvilag megformáltabbnak tartja. Részletezőbb elemzést a Kelet vezetője írásban ígért Dalosnak, de a kötetben szereplő "szépirodalmi forradalmiságnak" szót forogtatásnak, idegesítőnek nevezte, bár nem vona kétségbe annak korhű megjelenítését.

Mégül is a Kelet íróinak tanulságára és Dalos további irodalmi tevékenységének javulására ajánlotta a kötetet a költészet figyelmébe.

Dalos válaszában elismerte Utry kritikát észrevételeit és megköszönte. Ezért első sorban 19 évi "hatalmasról" való nyilatkozat a csoport előtt. Barátom szerint ez meglepte a Kelet, mert számunkra úgy tűnt /ez Balogh hozzászólásában is kifejezésre juttatta/, hogy Magyarországon nincsenek indexre tett írók. Erre Dalos végül is nem válaszolt, hanem szigorúan a saját írói pályájáról beszélt.

Elmondta, hogy az 1960-as években, még fiatal "csillag" rendszeresen közölték az akkor vezető irodalmi lapok verseit, eszméit, de később /legutóbb mostanában/ rájött arra, hogy az akkori irodalompolitika "szétárolta" csupán, értelmetlenül.

Ezt a szerepet nem tudta sokáig vállalni, mert szerzői ellenében tett kijelentései miatt joggal megbekérült az államtalonnal. Ez a szembenállás okozott neki és néhány kávtársának némi nehézségeket, de ez időközben első lépésére tudta felhasználni. Így jutott el mostanáig odáig, hogy az erő nem lehet ellenzéki, mert nincs ellenzéki és kormányparti irodalom, csak jó irodalom és szépséges irodalom. Az ember csak magánéletében lehet ellenzéki, íróként nem - az írók nyomásával. Ebben a "rosszul sztárolt" 60-as évek irodalompolitikai koncepcióban fokozatosan elvesztette önbizalmát és fiatal kora tapasztalata nem váltta elég arányos, hogy ezt reálisan értékelje, ezért került gyakran konfliktus-helyzetbe. Közben megtanult perfrázisra oroszul, angolul is, és műfordításokkal tartotta fenn egzisztenciáját a hetvenes évek közepéig, mindmég.

Nyelvtudásából kiindulva próbálkozott külföldön "magyar íróvá" lenni, de ez nem ment. Igaz, hogy a hetvenes évek végén megjelent Nyugat-Berlinben egy könyve, de ez a mostani Magyarétos könyv számára sokkal fontosabb.

Tehát a tizegy évtől kezdve nem tétlenkedett: tanult, utazgatott és közép-európai tapasztalatokat gyűjtött. Így egészen másképpen látja a közép-európai népek mai viszonyát, törvényszerűségeit, hagyományait. Többek között a nacionalizmus kérdésében bizonygatta, hogy sokkal erőteljesebb és súlyosabb Nyugat-Európában a flamand vallásos nemzeti ellentét, mint a román-magyar. Barátom elmondása szerint a Kelet ezen is meglepődött, mert ilyen szempontból még nem világítottak rá az európai népek viszonyaira. Dalos szerint a nacionalizmus legjobb ellenszere a turizmus. Az idegen országban az emberek egymásautalattal felülemelkedik a hagyományos nemzeti ellentétükön.

A beszélgetés még egy rövid időre visszatért az eredeti témára a kisemberek helyzete a nagy dráákban, mint a költő mottójában olvasható, de a hozzászólók dr. Furman Imre, dr. Répássy Tamás, dr. Kooródi István és Gyöngyösi Géza újabb alkalmas kérdésfelvetést - barátomra bízom - nem jelentettek.

Az est így is elhúzódott 22.30-ig, kelcsönös dedikálásokkal. Hajdu Gábor új könyvét a Kelet irodalmi kultúrájáról Dalos pedig a könyvterjesztőtől kapott könyveit dedikálta az est résztvevőinek.

TÖRTÉNETI
ÁLLAMBIZTONSÁGI SZÖVEGANYAGOK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
LEVÉLTÁR

- 50 -

- 4 -

Ipoly sk.

Egyesítés:

omb. által adott jelzés központi belső elhárítási ér-
tetű információkat tartalmaz

Madarassi László r.szds.
Madarassi László r.szds.